

Kúria
ítélete

Az ügy száma: Bfv.II.937/2021/9.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Sebe Mária, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2022. április 21.
Az ügy tárgya: embercsempészés büntette
Terhelt: ...
Elsőfok: Bajai Járásbíróság, 12.B.17/2021/5., ítélet, tárgyalás,
2021. február 10.
Másodfok: Kecskeméti Törvényszék, 2.Bf.93/2021/19., ítélet, nyilvános ülés,
2021. május 21.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: Bács-Kiskun Megyei Főügyészség
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az embercsempészés büntette miatt ... ellen folyamatban volt büntetőügyben a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Bajai Járásbíróság 12.B.17/2021/5. számú ítéletét, valamint a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Bf.93/2021/19. számú ítéletét annyiban változtatja meg, hogy a terhelt kiutasításának tartamát 3 (három) évre mérsékli.

Egyebekben a megtámadott határozatokat hatályukban fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 38.160 (harmincnyolcezer-százhatvan) forint büntügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Bajai Járásbíróság a 2021. február 10-én kihirdetett 12.B.17/2021/5. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki embercsempészás büntetében [Btk. 353. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a), b) pont] és ezért őt 2 év 2 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 4 év Magyarország területéről történő kiutasításra ítélte azzal, hogy a terhelt legkorábban a kiszabott szabadságvesztés legalább fele részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

[2] A terhelt és védője enyhítés érdekében, az ügyészség hosszabb tartamú szabadságvesztés, kiutasítás, valamint annak megállapítása végett jelentett be fellebbezést. Az ellentétes irányú fellebbezéseket elbírálva a másodfokon eljáró Kecskeméti Törvényszék a 2021. május 21-én kelt 2.Bf. 93/2021/19. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztés tartamát 1 év 6 hónapra enyhítette azzal, hogy a terhelt a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség Bfel.B.585/2021/1. számon 2021. augusztus 4-én terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a terhelt javára, annak törvényi okaként a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpontját megjelölve, a kiutasítás tartamának törvénysértő meghatározása miatt.

[4] Az indítvány rögzítette, hogy a jogerős ítélet a Magyarország területéről történő kiutasítás tartamát a Btk. 2. § (2) bekezdésébe ütköző módon a szabadságvesztés tartamának kétszeresét meghaladó mértékben, négy évben határozta meg.

[5] A bűncselekmény elkövetésekor (2020. november 16.), az elsőfokú ítélet meghozatalakor (2021. február 10.), valamint a jogerős elbírálásakor (2021. május 21.) eltérő büntető anyagi jogszabály volt hatályban a határozott időtartamra szóló kiutasítás büntetés tekintetében. Az alapügyben eljáró másodfokú bíróság a Btk. 2. §-a szerinti, az időbeli hatályra vonatkozó büntető anyagi rendelkezés vizsgálatát figyelmen kívül hagyta.

[6] A cselekmény másodfokú elbírálásakor hatályban lévő új büntetőtörvénynek a terhelttel szemben kiszabott határozott tartamú kiutasításra vonatkozó szabályai kedvezőbbek. Ennek figyelmen kívül hagyása törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte, így a terhelt esetében a javára szóló, a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpontja szerinti felülvizsgálati okot valósított meg. Az elbírálás időpontjában hatályos Btk. 60. § (2a) bekezdése alapján a terhelttel szemben kiszabott 1 év 6 hónap szabadságvesztés büntetés mellett a kiutasítás törvény szerinti tartama kötelezően 3 év.

[7] A Bács-Kiskun Megyei Főügyészség indítványozta, hogy a Kúria a megtámadott határozatokat tanácsulésen változtassa meg, és a kiutasítás tartamát a törvényes mértékben határozza meg.

[8] A Legfőbb Ügyészség BF.963/2021/4. számú átiratában a megyei főügyészség felülvizsgálati indítványát – helyes indokainál fogva – fenntartotta.

[9] **III.** A Bács-Kiskun Megyei Főügyészség felülvizsgálati indítványa alapos.

[10] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. E jogorvoslati mód kizárólag a Be. 649. § (1)-(6) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[11] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság – a bűncselekmény minősítésén túl – a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénytörő büntetést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpont].

[12] A kiszabott büntetés törvényessége kérdésében csak akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a kiszabott büntetés, illetve annak neme és mértéke a büntetőtörvény valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésébe ütközik (BH 2012.239.).

[13] A Bács-Kiskun Megyei Főügyészség indítványa e kritériumoknak megfelel, ezért az alapján a felülvizsgálatnak helye van.

[14] Általános érvennyel kimondható, hogy törvénytörő büntetés címén – a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont II. fordulat ba) alpontja szerinti – felülvizsgálati ok az olyan anyagi jogi szabály megszegése, aminek alkalmazását a büntetés (intézkedés) meghatározása esetében a törvény az ítélőbíró számára korlátok közé szorítva biztosítja, és ennek elvétése miatt a Be. egyszerűsített felülvizsgálat keretében (XCIV. Fejezet) nem ad jogorvoslati lehetőséget. Kétségtől e körbe tartozik, ha a bíróság az általa alkalmazott büntetési nem tartamát nem a törvényi keretek között, illetve kötelező tartamú vagy mértékű büntetés esetén nem annak megfelelően határozza meg.

[15] A terhelt terhére rótt bűncselekmény befejezésének időpontja 2020. november 16. napja. A Btk. ekkor hatályos 59. § (1) bekezdése szerint azt a nem magyar állampolgár elkövetőt, akinek az országban tartózkodása nem kívánatos, Magyarország területéről ki kell utasítani. A kiutasított köteles az ország területét elhagyni, és a kiutasítás tartama alatt nem térhet vissza. A 60. § (1) bekezdése szerint a kiutasítás határozott ideig tart, vagy végleges hatályú. A (2) bekezdés szerint a határozott ideig tartó kiutasítás legrövidebb tartama egy év, leghosszabb tartama tíz év. A kiutasításra vonatkozó szabályok az embercsempészés büntette tekintetében nem tartalmaztak külön rendelkezést.

[16] Az elsőfokú és másodfokú elbírálás időpontjában (2021. február 10., illetve 2021. május 21.) azonban részben eltérő szabályok vonatkoztak a kiutasításra. A Btk. 60. § (1) és (2) bekezdése tekintetében a szabályok nem változtak, de a (2a) bekezdés értelmében a határázár tiltott átlépése (Btk. 352/A. §), a határázár megrongálása (Btk. 352/B. §), a határázárral kapcsolatos építési munka akadályozása (Btk. 352/C. §), valamint az embercsempészés (Btk. 353. §) esetén kiszabott szabadságvesztés mellett a kiutasítás – a Btk. 59. § (2) és (4) bekezdése szerinti esetek kivételével – nem mellőzhető, határozott tartamú kiutasítás esetén pedig annak tartama a kiszabott szabadságvesztés tartamának kétszerese, de legalább két év. A kiutasítás tartamát években, hónapokban és napokban is meg lehet állapítani.

[17] A felülvizsgálati indítvány alapján az eldöntendő jogkérdés az, hogy az embercsempészés büntette miatt elmarasztalt terhelttel szemben a bíróság a jogerős ügydöntő határozatában törvénybe ütköző módon alkalmazta-e a kiutasítást, illetve határozta meg annak tartamát.

[18] A Btk. 2. § (1) bekezdése szerint a bűncselekményt – a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivételekkel – az elkövetése idején hatályban lévő büntetőtörvény szerint kell elbírálni. A (2) bekezdés szerint, ha a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő új büntetőtörvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új büntetőtörvényt kell alkalmazni. Az új büntetőtörvény alkalmazandóságát az adott ügyben eljáró bíróságnak hivatalból vizsgálnia kell.

[19] Jelen esetben az állapítható meg, hogy az elkövetéskor hatályos büntetőtörvény alkalmazásával a bíróság az embercsempészés nem magyar állampolgárságú elkövetőjével szemben mellőzhette volna a kiutasítás kiszabását, illetve tartamát meghatározhatta volna a

szabadságvesztés kétszeresénél enyhébben (és értelemszerűen súlyosabban) is. A Bajai Járásbíróság ennek megfelelően járt el, hiszen az általa kiszabott kiutasítás tartama a szabadságvesztés kétszeresénél rövidebb (2 év 2 hónap szabadságvesztés, 4 év kiutasítás).

[20] Amennyiben a járásbíróság az elbíráláskor hatályos szabályt alkalmazta volna, ennél hosszabb tartamú, 4 év 4 hónapi kiutasításra kellett volna ítélnie a terheltet. A terhelt számára ez kedvezőtlenebb, az elsőfokú bíróság tehát helyesen alkalmazta az elkövetéskor hatályos büntető jogszabályt.

[21] A másodfokú bíróság – ugyanazon jogszabályi környezetben – a szabadságvesztés tartamát 1 év 6 hónapra enyhítette, a kiutasítás 4 éves tartamát azonban változatlanul hagyta. Ezt csak az elkövetéskor hatályos törvény alapján tehette volna meg, amihez képest azonban az elbíráláskori törvény – miszerint a kiutasítás tartama az adott tartamú szabadságvesztés mellett kötelezően 3 év – enyhébb elbírálást eredményez. Ezen összevetést a másodfokú bíróság elmulasztotta.

[22] A bíróságnak tehát a Btk. 2. § (2) bekezdése alapján az elbíráláskor hatályos büntetőtörvényt kellett volna alkalmaznia, és az alapján a jogerős ítéletben kiszabott 1 év 6 hónap szabadságvesztés mellett az elbíráláskor irányadó Btk. 60. § (2a) bekezdés szerint a kiutasítás tartama csak és kizárólag 3 évben határozható meg.

[23] A bíróság jogerős ítéletében tehát a kiutasítás alkalmazásával jogszerűen járt el, arra mind az elkövetéskor, mind az elbíráláskor hatályos Btk. lehetőséget adott, ugyanakkor a kiutasítás tartamát a jogerős ítélet törvénybe ütköző módon [Btk. 2. § (2) bekezdése] határozta meg.

[24] A bünyügyi nyilvántartás adatai szerint a terheltet 2021. november 16-án feltételes szabadságra bocsátották, s a Kúria küldeményét 2022. február 5-én Ukrajnában vette át.

[25] Az 56/2022. (II. 24.) Korm. rendelet 2. §-a szerint az Ukrajna területéről érkezett ukrán állampolgárokat, valamint az Ukrajnában jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat a Kormány a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 19. § b) pontja alapján ideiglenes védelemre jogosultként ismeri el. A fenti Korm. rendeletet az ideiglenes védelemre jogosultként elismert személyekkel kapcsolatos veszélyhelyzeti szabályokról, továbbá a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény szabályainak eltérő alkalmazásáról szóló 86/2022. (III. 7.) Korm. rendelet 2022. március 8. napjától hatályon kívül helyezte.

[26] E jogszabály 1. §-a szerint menedékes a Magyarország által menedékesként a Met. 19. § a) pontja szerint védelemben részesített, a) az Ukrajnában 2022. február 24-ét megelőzően tartózkodó ukrán állampolgár, b) az a hontalan személy vagy nem ukrán harmadik országbeli állampolgár, aki 2022. február 24-ét megelőzően nemzetközi védelemben vagy azzal egyenértékű nemzeti védelemben részesült Ukrajnában, illetve c) az a) és b) pont szerinti személynek – a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének a 2001. július 20-i 2001/55/EK tanácsi irányelv 5. cikke értelmében történő megállapításáról és átmeneti védelem bevezetéséről szóló, 2022. március 4-i (EU) 2022/382 tanácsi végrehajtási határozat 2. cikk (4) bekezdése szerinti – családtagja.

[27] A Met. 19. §-a szerint Magyarország menedékesként ideiglenes védelemben részesíti azt a külföldit, aki Magyarország területére tömegesen menekülők olyan csoportjába tartozik, amelyet a) az Európai Unió Tanácsa – a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről

szóló, 2001. július 20-i, 2001/55/EK tanácsi irányelvben meghatározott eljárás szerint – ideiglenes védelemre jogosultként elismert, vagy b) a Kormány ideiglenes védelemre jogosultként ismert el, mivel a csoportba tartozó személyek hazájukból fegyveres konfliktus, polgárháború vagy etnikai összecsapás, illetve az emberi jogok általános, módszeres vagy durva megsértése – így különösen kínzás, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód – miatt elmenekülni kényszerültek.

[28] A Met. 3. § (2) bekezdése szerint Magyarország által menekültként, oltalmazottként, valamint menedékesként elismert személy menedékjogot élvez. A Btk. 59. § (2) bekezdése szerint nem utasítható ki az, aki számára Magyarország menedékjogot biztosít. Mivel nincs adat arra, hogy a terhelt 2022. február 24. napját követően Magyarországra visszatért volna, az eljárás jogerős befejezéséig menedékjogot nem élvezett a terhelt Magyarországon, az ügydöntő határozat jogerőre emelkedése után bekövetkezett új körülmények és a jogerő után hatályba lépett jogszabály a kiutasítás büntetés mellőzését az ukrán állampolgársággal rendelkező terhelt esetében nem teszik lehetővé.

[29] A törvénysértő büntetés kiküszöbölésének főszabálya a felülvizsgálatban a törvénynek megfelelő határozat meghozatala [Be. 662. § (2) bekezdés b) pont]. Ez alól ad kivételt a Be. 663. § (1) bekezdés b) pontja, ami ilyen esetben is lehetővé teszi a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítást akkor, ha az érdemi határozat meghozatala az ügyiratok alapján nem lehetséges.

[30] Jelen ügyben a kiutasítás tartamának meghatározását a jogerős ítéletben kiszabott szabadságvesztés tartama meghatározza, azt egyéb körülmény nem befolyásolja, így a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására való utasítására nincs ok.

[31] A kifejtettek értelmében a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, aminek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a Be. 660. § (1) bekezdésének főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdésének főszabálya szerinti összetételben eljárva az ügyészség felülvizsgálati indítványának helyt adott, és a megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés b) pont II. fordulója szerint megváltoztatta: a terhelt Magyarország területéről történő kiutasításának tartamát 3 évre mérsékelte [Btk. 2. § (3) bekezdés, 60. § (2a) bekezdés].

[32] Egyebekben a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályukban fenntartotta.

[33] A felülvizsgálati eljárásban felmerült bűnügyi költségről a Be. 664. § (1) bekezdés zárófordulata alapján rendelkezett.

[34] **IV.** Az ítélet ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulója zárja ki.

[35] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulója pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Sebe Mária s.k.
bíró